

Fra Romerbrevets Budskab

af C. O. Rosenius

Rom. 4,18-25:

18: Mod håb troede han med håb, for at han skulle blive mange folks far, efter det som var sagt: Sådan skal din slægt blive. (svensk: Og der hvor der ingen forhåbning var, troede han i forhåbning).

Grundteksten siger: *Og mod håb troede han på håb.* Det er en ægte Paulinsk talemåde. Efter det fornuften kunne se, og ifølge hele naturens sædvanlige gang, fandtes der ikke noget håb for Abraham i dette spørgsmål. Så gamle som både han og Sara var - og så skulle han blive far! For ikke at snakke om at han skulle "blive far til en mængde folk". Men mod det menneskelige håb, som altid ser efter naturlige forklaringer, troede han med det håb som blev plantet i ham ved Guds løftesord. Udtrykket "med håb" taler om holdningen og arten af Abrahams tro. Håbet lever på det man ser frem til, men som endnu er fjernt og usynligt (Rom. 5:2, 1. Kor. 9:10, Tit. 1:2). På samme måde har Abraham også tænkt i sit hjerte: Jeg ser ingen tegn, ikke noget som tyder på at det skal ske, det Gud har lovet mig. Men jeg tager dette løfte på samme måde som "at Gud også er mægtig til at opvække fra de døde".

Der er ingen synlige tegn, men "vi håber det vi ikke kan se" (Rom. 8:25). Nøjagtig dette er det som kaldes *tro*. Apostelen udtrykker det sådan: "tro er fuld vished om det man håber, overbevisning om ting man ikke ser" (Heb. 11:1). Dette er den saliggørende tros daglige kamp og øvelse, at man "mod fornuftens håb, tror på løftets håb" (Bengel), imod alt det man synes og kender. Tror på det den almægtige og sandfærdige Gud har udtalt. Hvad er det som strider mere mod fornuftens vej til frelse, end at jeg står retfærdig for Gud, må være hans fuldkomne og elskede barn - når jeg samtidig dagligt ser synden i mig? Eller at Gud allerede har givet mig det evige livs gave - mens jeg med mine øjne selv bare ser det modsatte: død og elendighed, anfægtelse, nød og jammer?

Men det Gud har talt, Guds løfter, vender mine øjne bort fra alt dette, og fæster blikket på hans usvigelige sandhed i Ordet og sakramenterne. Da kan jeg tro på en fuldkommen retfærdighed ind for Gud - på trods af al synd i mig selv. Da kan jeg tro på det evige liv - midt i døden. Tro på en evig glæde - midt oppe i al min lidelse. Hvilket nådens under troen er -! Hvilken "Guds kraft til frelse" det ord er, som kan skabe den frelsende tro i os mennesker, vi som af naturen bare tror det vi ser! Og tænk så på alt det herlige vi modtager ved troen! Hvad blev følgerne ikke af Abrahams tro? Det taler Paulus nu om:

For at han skulle blive mange folks far. Nogle har opfattet dette ord som om det alene handler om det Abraham troede, eller forventede, altså at han skulle blive mange folks far. Men ordet i grundteksten antyder at meningen er at han troede (på det Gud havde sagt), og at det var gennem *denne tro* han skulle blive far til mange folk. Det væsentligste bevis for denne tolkning ligger i det græske udtryk (grundteksten), men vi ser også tydeligt for os at det jo netop var ved denne *tro* at han blev en sådan far. Hvis han ikke havde troet løftet, så var han ikke blevet mange folks far, han som er "den rette far for alt som kaldes børn i himmelen og på jorden", også for hedninger som bliver frelst. Men hvordan havde Abraham fået så stærk en tro at han kunne overse al fornuftens tale, så han bare (svensk:)der hvor der ingen forhåbning var" "troede med håb"?

Efter det som var sagt: Sådan skal din slægt blive. Det var ham dette var sagt til! Det var et konkret løfte fra Den Almægtige som fødte en så dyrebar tro i hans hjerte. Disse ord minder os også om at troen ikke kommer ved at menneskene *bearbejder hjertet*, eller ved noget som helst andet mennesker kan bevirke, - men alene gennem det Gud taler. Paulus siger jo at "troen kommer af forkyndelsen". Men nu må hver eneste én lægge mærke til at Abraham tog imod Herrens underlige løfte, *nøjagtig sådan som det blev talt til ham*. Ikke sådan som mange af os gør: Når vi får problemer med at tro det som bliver lovet, så søger vi at bortforklare det, eller reducerer løftet så det ikke bliver helt så underlig og urimelig. Nej, Abraham tog ordene sådan som de lød, og troede intet mindre end det løftet indeholdt: "Sådan skal din slægt blive" (1. Mos. 15:5-6), så herlig og lige så umulig at tælle som himmelens stjerner. Han troede dette budskab. Og i tro til dette gik han videre i livet, det ene år efter det andet. Han ventede og troede, selv om han ikke så noget som helst tegn til at løftet skulle opfyldes.

Sådan levede han hen i mod et kvart århundrede - bare i tro til løftet. For Skriften siger at da han begyndte sin vandring efter at han første gang havde fået løftet, da var han syv og halvtreds år gammel (1. Mos. 12:4), og løftet blev opfyldt ved den tid han var hundrede år. Det er dette som hedder "at vandre i tro". Så lang tid har Abrahams trosprøve varet. Åh, måtte vi også en gang lære hvad tro er!

19: Uden at blive svag i troen tænkte han på sit eget legeme, som helt var udlevet - han var jo snart hundrede år - og på at Saras moderliv var uddød.

Uden at blive svag i troen. Dette er en sædvanlig måde at udtrykke det modsatte på, og betyder dermed at han havde en meget stærk tro (vers 20). Men dette må ikke opfattes som om Abraham aldrig havde nogen kamp mod vantroen, eller at han aldrig oplevede sig svag i troen, som andre hellige jo også plages med. Paulus kendte godt til at når løftet blev fornyet overfor Abraham (1. Mos. 17:15-18), så kunne Abraham heller ikke undgå at tanken strejfede både hans og Saras høje alder, sådan som vi ser det bekræftet ved at Abraham lo, og i sit hjerte sagde han: "Skulle en som er hundrede år gammel, kunne få børn?" osv. (vers 17). Vi ser også, af vers 18, hvordan hans fremtidstanker på et senere tidspunkt bøjes mod Ismael, på samme måde som han tidligere (kap 15:2-3) tænkte Eliesers søn skulle blive hans arving*.

*Der er nogen som mener at i Abrahams tro fandtes der hverken svaghed eller anfægtelse. Hans latter, og hans tanker om sin og Saras høje alder, ser de bare på som et glædesudbrud og undren, og ikke som nogen som helst kamp mod fornuften. Men da vil vi minde om det vi læser i 1. Mos. 12:11-13 og 20:2,11. Der ser vi to gange at Abraham slet ikke var ophøjet over menneskelige svagheder, så han kunne slippe for frygten for at de skulle slå ham ihjel. Tværtimod ser vi at han ikke tog sin tilflugt til Guds løfter, men til sine egne tanker. Og dette skete netop i den ventetid, da han vandrede i tro til løftet, og endnu ikke havde set det opfyldt.

Men når Paulus alligevel siger: "uden at blive svag i troen", så giver han os dermed en meget nyttig lærdom om troens egenskaber, dens styrke og dens svagheder. Vi tror nok sædvanligvis at troens styrke skal vises gennem en konstant glad og frimodig ånd. Og på den anden side: at følelsen af svaghed, frygt og bekymringer, viser en svag tro. Her lærer vi noget ganske andet. Abraham har haft en stærk tro, og alligevel ser vi hans menneskelige sider, frygt og egne tanker om hvordan løftet skal opfyldes, ind i mellem griber ham. Sandheden er at troens styrke netop viser sig under mørke og anfægtelser. Ikke i glade og lyse dage. Et letlevet og frimodigt sind kan ofte bare være et kendetegn på dem som i letsindighed hopper over hellige pligter og truende farer, eller også lever på salige nådefølelser. Men når et menneske ikke flygter fra virkeligheden, men ansvarsfuldt tager del i bekymringsfulde forhold, da savner det måske samtidig enhver følelse af nåde. Når de da alligevel kan holde fast på Herrens løfter, og på grund af disse kan være frimodige og glade - da ser vi et sikkert tegn på en stærk tro. Men om vi så ikke kan være glade og frimodige mens vi er i mørke og kamp, men alligevel må beholde tilliden til Guds magt og trofasthed, så er det ikke et mindre tegn på en stærk tro.

Når der siges her at Abraham ikke blev svag i troen, så betyder dette: Han havde kampen mod fornuften, som jo ville røve håbet fra ham, men ved Guds kraft har han beholdt sejren, sådan at han alligevel holdt ud i denne kamp, så han ikke opgav Guds løfte og det håb det havde skabt i hans hjerte. Hvor usandsynlig det end måtte se ud, så ventede han altid på at løftet skulle opfyldes, indtil fornuftens latter blev afløst af en lykkelig latter da Saras barn lå der for hans øjne, og den lykkelige mor udbød: "Gud har gjort det så jeg må le!" osv. (1. Mos. 21:6-7). Og Paulus fortsætter med at vise os Abrahams trosstyrke. Han siger:

Uden at blive svag i troen tænkte han på sit eget legeme, som helt var udlevet - han var jo snart hundrede år - og på at Saras moderliv var uddød. Han tænkte nok på tyngden af sit udlevede legeme og sine hundrede år. Fjenden og fornuften havde nok samtidig mindet ham om Saras ufrugtbarhed. Men hans trosstyrke var at han ikke blev svag i troen når han tænkte på alt dette. Han lod ikke sit blik stoppe op ved disse nedslående forhold, lod sig ikke tage til fange af dette, om han end måtte kæmpe mod sådanne tanker. Han holdt altid Guds almagt og sandfærdighed foran sig - mod fornuftens protester. Hans styrke var dette: Gud har sagt det, han "som gør de døde levende, og kalder på det som ikke er til, som om det var til." Gud har sagt det, han som har skabt universet af intet, og som ikke kan lyve. Dette gjaldt mere end hans og Saras "uddøde" legemer. Det var ikke kraften i disse uddøde legemer, men Guds almagt og sandfærdighed han satte sin lid til.

Hvilket afklarende eksempel på tro! Måtte vi så også efterhånden lære at leve sådan! Ja, dette har vi sandelig behov for at øve os i, hvert menneske som vil være en kristen og holde ud i troen gennem alt det underlige Gud måtte sende på vor vej. Ikke at blive svag i troen når man tænker på sin "uddøde" kristendom, tro, kærlighed og bøn, - men uafbrudt fæste blikket på noget som er udenfor os: På Gud, hans løfter og alt det han står for. Blandt det som da kræves, er at du ikke ser på din uddøde tro, men på Guds trofasthed. Ikke på din uddøde kærlighed, men på Kristi kærlighed. Ikke på din kolde og skrøbelige bøn, men på Guds urokkelige løfter. Ikke på din magtesløse kamp mod fristelserne, men på Herren, "hans vældes kraft" og Guds trofasthed "som ikke skal lade os blive fristet over evne".

Men vær klar over at dette kommer ikke til at blive nogen let vej. Det vil blive en hård troens kamp at døde fornuften som altid drejer opmærksomheden mod det vi selv er eller kan udrette. Luther siger: "Sådan måtte

Abraham konkret tage sin fornuft til fange og afvise den som død, fordi han ville tro Guds løfte om at han gennem sin ufrugtbare Sara skulle blive far til mange folk. For et sådant løfte har nok ikke omgående passet ind overfor fornuften. Nej, den har nok strittet imod og anset dette at Sara skulle føde en søn, for både dårskab og usandsynlig. Der er ingen tvivl om at i denne sag har der i Abrahams hjerte stået en enorm kamp mellem troen og fornuften. Men til sidst har troen sejret og beholdt magten, overvundet og nedtrådt fornuften, den allerværste og skadeligste af alle Guds fjender.

Alle troende mennesker må gøre det samme, når det sker at de som Abraham føres ind i troens skygge, eller det totale mørke. Du må nedkæmpe fornuften, og sige: "Hør nu her, fornuft: Du er blind og tåbelig! Du forstår ikke noget som helst af Guds værk! Find derfor ikke på flere skuespil med dine parlamenteringer overfor mig! Hold nu op med dette, og ti stille! Bliv ikke ved med at diskutere Guds ord! Set dig hellere ned og hør efter hvad Ordet taler til dig!" På denne måde dæder de troende dette vilddyr som den øvrige verden står hjælpeløse overfor. Og med dette tjener de vor Herre og Gud med det mest velbehagelige offer og gudstjeneste som han nogensinde kan få. Og hvad Paulus har ment med udtrykket "uden at blive svag i troen", det viser han endnu tydeligere når han tilføjer:

20 og 21: Men på Guds løfte tvivlede han ikke i vantro, men han blev stærk i sin tro, idet han gav Gud ære. Han var fuldt overbevist om at det Gud havde lovet, det var han også mægtig til at gøre.

Fornuftens modstand og angreb klarede ikke at drive Abraham så langt at han "i vantro tvivlede på Guds løfte". Han har nok oplevet vantroens angreb og fristelser, som omtalt tidligere, og han har nok uden tvivl oplevet det hårdere end de fleste Guds børn. Alligevel blev han ikke en af disse havets bølger som drives og kastes af vinden (Jak. 1:6), men i stedet lig et hus som var bygget på klippegrund. Regnskyl og flodbølger havde nok stødt mod huset, men det var ikke styrtet sammen. Om det havde rystedes, så var det blevet stående der på klippen (Matt. 7:25). For den faste klippe han byggede sin tro på, det var "Guds løfte" - tænk! - det den almægtige og sandfærdige Gud havde sagt.

Dette er virkelig en klippe. Derfor lod han sig ikke overbevise af fornuftens angreb og protester, så han kom i tvivl, men "*blev stærk i sin tro, idet han gav Gud ære*". Han blev "stærk i sin tro", og det skete netop gennem disse prøvelser. Apostelen siger: (svensk) "De er blevet stærke efter svaghed" (Heb. 11:34). Og Herrens ord til Paulus lød sådan: "... min kraft bliver fuldendt i svaghed" (2. Kor. 12:9). Det er krigen som skaber de rette krigsmænd. På samme måde styrkes også troen i prøvelser og anfægtelser. For den som gennem alt dette holder sig til Gud og hans ord, får mere og mere at se af Guds trofasthed og magt, og lærer at kende den. Sådan har Abraham vokset fra den ene grad af tro til den anden, indtil han fik en meget stærk tro.

Idet han gav Gud æren. Ved at Abraham ikke tvivlede på Guds løfte, men fortsatte at tro og vente på at det skulle blive opfyldt, hvor utrolig det end så ud for menneskets øje - så har han gennem dette "givet Gud ære", siger Paulus her. Dette er et ord vi har stor grund til at tænke nøje over. Den som under store trosprøvelser fortsat holder fast ved Guds sandfærdighed i hans løfter, og fortsætter at håbe der hvor der ikke er noget som helst håb - bare fordi det er Gud som har givet løftet - han giver Gud ære. Det menneske erkender i virkelig alvor at Gud er almægtig og sandfærdig. Luther siger: "At give Gud den rette ære, er intet andet end at betragte ham som en trofast og sandfærdig, vis, barmhjertig og almægtig Gud. Ja, kort sagt, erkende at han er den eneste som skaber og giver alt det som er virkelig godt".

Dette er det alene troen som virker. Gennem vantroen derimod, frarøver vi Gud hans ære, og gør ham til et svagt og afmægtigt væsen som man ikke kan stole på. Johannes siger: "Den som ikke tror Gud, har gjort ham til en løgner" (1. Joh. 5:10). Og det er jo forfærdeligt. Men sådan er vantroen. Derfor siger Luther igen: "Gud kræver ikke mere af os mennesker end at vi giver ham hans ære, og betragter ham som vor Gud. Dvs. at vi ikke ser ham som en indbildt og tom afgud, men for en virkelig, sandfærdig Gud, som tager os til sig, hører vore bønner, forbarmer sig over os, og hjælper os i al nød. Når han får denne tillid fra os, da beholder han sin guddom hel og ukrænket. Ja, da har han alt det et troende hjerte har mulighed for at give ham. Dette, af hjertet at give Gud ære på en sådan måde, det er sandelig den allerstørste visdom, en (menneskets) retfærdighed over al (menneskelig) retfærdighed, en gudstjeneste over al anden gudstjeneste, et offer højere end alle andre ofre".

Hvis vi tænkte nøjere over dette, ville vi nok strække os efter troens gave i langt større grad end det som er sædvanligt. For det ville vel være en lyst for os at kunne give Gud noget han sætter stor pris på? Det gør vi altså hvis alene vi tror på hans ord og løfter, og dermed giver Gud ære. Og Paulus fortsætter med at uddybe dette at Abraham ved troen gav Gud æren. Han tilføjer:

Han var fuldt vis på at det Gud havde lovet, det var han og mægtig til at gøre. Han var "fuldt vis på", og gennemtrængt af den sandhed at han som havde givet løftet, var også mægtig til at gennemføre det. Herren havde stillet Abraham overfor spørgsmålet: "Skulle nogen ting være umulig for Herren?" (1. Mos. 18:14), og dermed ført Abraham til en dyb erkendelse af at det Herren har lovet, det var han også i stand til at fuldføre, fordi han var selve Skaberen, Den Almægtige. For ham kunne intet jo være umuligt. Engelen mødte jomfru Maria med den samme sandhed: "For ingenting er umuligt for Gud" (Luk. 1:37), og gennem disse ord blev også troen skabt i hendes hjerte, troen på at hun "som ikke vidste af en mand", skulle blive Guds Søns mor.

Vi lægger mærke til at troen må leve på selve Guds almagt. Troens vandring vil altid føre gennem forhold som ser fuldstændig urimelige ud for fornuften, sådan at det ikke er noget som helst mindre end Guds almagt som kan give tryghed. Når man da tænker og omtolker Guds løfter på en sådan måde at vi stakkels, magtesløse og blinde skabninger skal kunne begribe hvordan det skal kunne foregå, at det skal kunne opfyldes, da må vi ikke kalde *det* for "tro". Det er jo tværtimod at måle Guds magt og visdom med vor menneskelige målestok. Vi trækker Gud ned på vort menneskelige, faldne og tåbelige plan. Og det er jo ret og slet en hån mod Gud. Nej, har jeg bare et ord fra den almægtige Gud, lad så det være nok for mig! Da lader troen sig ikke længere svinge i takt med fornuftens angreb som siger: "Det kan da ikke være muligt!" - men afskærer alle sådanne angreb med spørgsmålet som ingen kan svare benægtende på: "Skulle nogen ting være umulig for Herren?"

Det var nøjagtig de samme bibelord og tekstord (vers 21) Luther og hans medstridere styrkede sig med, i striden for den rette lære om sakramenterne, imod dem som ikke så mere i sakramenterne end det fornuften kunne være med på. Vær opmærksom på at *det er særlig sådanne prøvelser* alle troende må forberede sig på. Det gælder først og fremmest at beholde troen på at vi lever under nåden - samtidig med at synd, fristelser og anfægtelser er det eneste vi oplever. Kender vi ikke denne "tros-højde", hjælper det ikke at øve sig i andre "kampformer". Dernæst gælder det også at vi må få nåde til at blive i troen på Guds bønrehørelse og hjælp i enhver nød, i vort kristenliv her på jorden - prøvelser hvor det bare er Guds egen styrkes kraft som duer til at holde troen oppe. Herren vil nok selv sørge for at vi kommer til at møde sådanne prøvelser, for at Guds ære og vor fuldkommenhed under nåden, mere og mere skal vinde indpas i vore hjerter.

Vi prøves måske så hårdt at vi råber og skriger i både ydre og indre nød. Men jo hårdere vi prøves - når Herren alene får lov til at fri os ud - jo mere vil hans magt og trofasthed blive forherliget. Selv siger han jo: "Jeg vil gå frem foran dig, og bjerge vil jeg jævne. Døre af kobber vil jeg sprænge, og bomme af jern vil jeg hugge i stykker osv.... for at de både i øst og i vest skal vide at der er ingen foruden mig. Jeg er Herren, og der er ingen anden. Det er mig som er lysets ophav og mørkets skaber, som giver lykken og skaber ulykken. Jeg, Herren, gør alt dette". "Jeg gør død og gør levende. Jeg sårer, og jeg læger". "Herren fører ned i dødsriget og fører op derfra". "Jeg, jeg er Herren, og foruden mig er der ingen frelser" (Esajas 45:2-7, 5. Mos. 32:39, 1. Sam. 2:6, Jes 43:11).

Den som har en sådan Gud, og har sin trøst og styrke bare i hans almagt og trofasthed, han er tryk i sin frelse. Han står fast og urokkelig. En så trofast og almægtig Gud følger mig jo altid og over alt, sådan at jeg ikke en gang kan "undgå" ham, om jeg skulle ville det. Han ser jo mine hemmeligste tanker, min skjulte bekymring og hvert eneste suk. Og når så han, som er sandfærdig i evighed, selv siger: "Kald på mig på nødens dag, så vil jeg udfri dig, og du skal prise mig", - hvor tryk og salig er jeg da ikke, når jeg har en sådan Gud?

Et sådant lykkeligt menneske var Abraham. Men det var ikke bare Guds almagt og sandfærdighed han troede på. Nej, det som gjorde at han stod frelst og retfærdig ind for Gud, det var hans tro på løftet om kvindens slægt som skulle knuse slangens hoved. Det var dette løfte de troede på, alle de som blev frelst under den gamle pagt. Men dette kommer vi nærmere ind på senere.

22: Derfor blev det også regnet ham til retfærdighed.

Nu vender Paulus tilbage til sit hovedemne: Retfærdiggørelsen ved tro. Allerede to gange tidligere i kapitlet (vers 3 og 9) har han sagt at det var ved tro Abraham blev retfærdiggjort. Det er vigtigt at lægge mærke til at Paulus nu vil tilbage til dette på ny. Og grunden er tydelig: I versene 18-21 er der talt om Abrahams faste tro. Paulus vil nu ikke risikere at nogen skal tro han afslutter med at lære at Abraham blev retfærdiggjort på grund af noget *han* kunne bevirke, f.eks. hans faste tro. At Paulus bruger tilføjelsen "derfor blev det også regnet ham til retfærdighed", for på ny at vende opmærksomheden mod hovedemnet, ser vi af de vers som følger (23-25).

Overfor sådanne ord må man altid holde for øje hvad det var Abrahams tro var grundet på, altså løftets *indhold*. Vi ved at løftets indhold var den Frelser som blev lovet, og at Abraham var en af disse troende i den gamle pagt som "ventede på Israels trøst", som troede på det første løfte om kvindens æt som skulle knuse slangens hoved (1. Mos. 3:15). Og disse løfter var fornyet særligt til ham med disse ord: "I dig skal alle jordens slægter velsignes." Kristus taler også klart om hvad Abrahams tro var optaget med, når han siger: "Abraham, jeres far, frydede sig over at se min dag. Og han så den og glædede sig" (Joh. 8:56). Med alt dette klart i tanke, bliver meningen i vort vers denne: Det var *den Frelser som var lovet*, Abrahams tro klyngede sig til. Det var dette troen var optaget med og levede på. Og dette troede han så vist og fast, at selve troen, eller nogen anden form for egen fortjeneste, ikke kom på tale som nogen retfærdighed ind for Gud. Han troede så fast på denne kommende Forløser, derfor blev det også regnet ham til retfærdighed. Men dette er udførlig omtalt under vers 3.

Desuden må vi huske på at den store hovedsag i dette og forrige kapitel er denne: Bliver mennesket retfærdiggjort på grund af noget det selv er eller udretter, eller sker det af nåde ved tro? Gennem hele kapitlet har Paulus stadig stillet modsætningerne op mod hinanden. Allerede i vers 2-3: vor fortjeneste og troen. I vers 4: pligt og nåde. I vers 5: gerningerne og troen. Og i vers 16 siger han udtrykkelig: "Derfor fik han løftet ved tro, for at det kunne være af nåde". Er der så fortsat nogen som vil kunne påstå at Paulus her skulle mene at det er selve troen, og at den var så fast og sikker, som bevirkede at Gud retfærdiggjorde Abraham? Paulus har jo altså selv opsat troen som modsætning til vore gerninger/fortjeneste. Og når troen alene er at tage sin tilflugt til nåden, og leve på den (vers 16), så kan meningen kun være det vi allerede har sagt: Alene fordi Abraham troede på løftet som talte om Kristus, sådan at troen var en tro på Kristus, så hedder det at han blev retfærdiggjort ved tro.

23 og 24: Men ikke bare for hans skyld er det skrevet at det blev tilregnet ham. Det er skrevet også for vor skyld som skal få retfærdigheden tilregnet, vi som tror på ham som opvakte Jesus, vor Herre, fra de døde,

Her siger Paulus altså at alt det som er fortalt i Skriften om Abrahams retfærdighed, ikke bare er noget som gælder ham. Det er skrevet og skal forkyndes som et budskab som gælder alle mennesker. Apostelen vil hindre den tanke at denne vej til retfærdiggørelse var givet bare for Abraham, og forklarer her at det tværtimod var den samme troens vej for alle folk til alle tider. Første gang vi finder et klart udtrykt vidnesbyrd i Skriften om hvordan en synder retfærdiggøres, er netop dette om Abraham. Ganske rigtig var andre mennesker, helt fra verden blev til, blevet retfærdiggjort på samme måde. Men budskabet om Abrahams retfærdiggørelse ved tro, er første gang vi finder det udtalt med så utvetydige ord i Skriften. Og så bemærker vi altså første gang Bibelen beskriver en synders retfærdiggørelse, så siges det udtrykkeligt at det sker ved en tilregnelser, og at det modtages alene ved troen. Må nu hver eneste én tage dette til sig!

Det er skrevet også for vor skyld som skal få retfærdigheden tilregnet, når også vi tror på Kristus. Må vi da ikke bare lade andre tro og frelse sin sjæl, mens vi selv fortabes til evig fordømmelse! Med disse ord: "for vor skyld" inkluderer Paulus alle mennesker som til alle tider, indtil den sidste dag, kommer til at søge Guds nåde. Også for vor skyld, din og min, er det skrevet at retfærdigheden skal tilregnes os, såvel som Abraham, bare vi går samme vej som han, troens vej i Kristus alene.

Vi som tror på ham som opvakte Jesus, vor Herre, fra de døde. Her omtales Gud bare som ham som opvakte Jesus fra de døde. Men dette er ikke nogen "tillægs-egenskab" hos Gud, som Paulus ligesom bare benytter her, i tråd med hvad han for nylig har talt om at Abraham troede at Gud kunne "gøre de døde levende", og dermed opfylde løftet om et talrigt afkom, uafhængig af hans og Saras uddøde legemer. Nej, grunden til at Paulus bruger denne betegnelse, er at det netop er *dette* vor tro må hvile på, for at vi kan blive retfærdiggjort: At Gud oprejste Kristus fra de døde. Det ser vi klart i næste vers. Den som skal blive frelst ved troen, må ikke bare tro på en almægtig Gud, men netop på at Kristus blev opvakt fra de døde, dvs. tro på evangeliet og dets budskab om Kristi død og opstandelse.

25: han som blev givet for vore overtrædelser og oprejst til vor retfærdiggørelse.

Den som skal blive frelst gennem troen, må ikke bare tro på en almægtig Gud, men på Kristi opstandelse fra de døde. Han må tro på evangeliet som forkynder Kristi død og opstandelse.

Dette (vers 25) kalder Luther "et knippe som inkluderer hele den kristne tro". Derfor brugte han også denne ordlyd som overskrift på de schmalkaldiske artikler, som grundlag for "den første og fornemste artikel, fra hvilken ingen kristen kan vige eller tilføje noget, om end himmel og jord og alt andet styrter sammen".

Apostelen har forfattet dette vers med dyb eftertanke. Da er der også stor grund til at vi bør grunde på det vi læser her.

Som allerede sagt, er dette et meget kort sammendrag af det som skete i Kristi forsoningsværk. Særlig tankevækkende er det hvordan det her deles op i klare sammenhænge: *At Kristus blev givet for vore overtrædelser og oprejst til vor retfærdiggørelse*. Når disse udtryk blev anvendt: "blev givet" og "oprejst", forstår vi at med "givet" menes givet i døden. Men vi ved at Skriften for øvrigt omtaler Kristi død som grund for vor retfærdiggørelse (se kap. 3:24,25, 5:9, 2. Kor. 5:21, Ef. 1:7, 1. Joh. 1:7), og at hans forsoningsværk dermed var fuldbyrdet. Det opfatter man jo også ved at Kristus råbte ud på korset: "Det er fuldbragt!" Så må det da være grund til at granske nøjere hvad Paulus ligger i dette at Kristus "blev givet for vore overtrædelser og oprejst til vor retfærdiggørelse".

Meningen er uden tvivl denne; at ved sin død bar Kristus al verdens synder, som han sonede for med sit liv. I sin opstandelse var han som vor stedfortræder retfærdiggjort, og "førte en evig retfærdighed frem" (Dan. 9:24), liv og uforgængelighed. I sin død blev han "gjort til synd for os", og til en "forbandelse", og forløste os da fra syndens skyld og lovens forbandelse, fordi han tilfredsstillende den guddommelige retfærdighed ved døden, som er syndens løn. Men hans opstandelse var retfærdighedens og livets sejr over synden og døden, og afsluttede og beseglede dermed hans fuldbyrdede forsoningsværk, for alle mennesker og ånder. Som vor stedfortræder, den anden Adam, havde han påtaget sig at sone for vore synder, lide den straf vi fortjente, og fuldbyrde det guddommelige retfærdighedskrav. Alt dette gjorde han da han gav sig selv som et offer, og genløste os med sit blod.

Men ved sin opstandelse har han ikke bare givet alle mennesker et bevis på at han led og døde som Den Hellige, og Guds Søn, for andres synder og ikke sin egen skyld. Ved opstandelsen har han også vist at da han døde for vore synder, havde Faderen godkendt dette som fuldkommen soning. Skriften siger at han blev "levendegjort i Ånden", og "retfærdiggjort i ånd" (1. Pet. 3:18, 1. Tim. 3:16). Det vil sige: Erklæret fri fra al den skyld, straf og dom han, som menneskenes stedfortræder havde taget på sig - fordi vor stedfortræder så fuldkomment stod i vort sted ind for Guds dom, som om hele menneskeheden havde gjort og lidt det han gjorde og led. For "vi har gjort det klart for os: Når én er død for alle, så er de alle døde" (2. Kor. 5:14). Så gælder det samme om hans opstandelse, ind for Guds øjne var vi alle i ham. Han opstod altså retfærdiggjort - for alle, som om vi alle skulle være opstået retfærdiggjort. Derfor er dette "navn han skal kaldes med: Herren, vor retfærdighed". Derfor har vi vor retfærdiggørelse, dybest set, i Kristi opstandelse. Det er nok dette Paulus har villet sige med disse ord, at Kristus "blev givet for vore overtrædelser og oprejst til vor retfærdiggørelse".

Men ved sin opstandelse trådte Kristus også ind i det uforgængelige præsteembede. Og gennem dette tjener han altid i vort sted, "for Guds åsyn for vor skyld", "en retfærdig for uretfærdige", sådan som særligt Hebræerbrevet forkynder det. Der fremstilles Kristus som "ypperstepræst på Melkisedeks vis", dvs. med "et præstedømme som ikke kan forandres, fordi han bliver ved til evig tid" (Heb. 7:24). "Men", hedder det i Hebræerbrevet, "en hovedsag ved det vi her taler om, er dette: Vi har en sådan ypperstepræst som satte sig ved højre side af Majestætens trone i himlene, en som gør præstetjeneste ved helligdommen, det sande tabernakel". "For Kristus gik ikke ind i en helligdom som var gjort med hænder og kun er et billede af den sande helligdom. Han gik ind i selve himmelen for nu at åbenbares for Guds åsyn for vor skyld" (Heb. 8:1,2, 9:24).

Læg mærke til: "for nu at åbenbares for Guds åsyn for vor skyld". Her ser vi klart vor fuldkomne retfærdighed for Guds åsyn. Men, hvad er det vi hører? Er Kristus nu for Guds åsyn for vor skyld, sådan at vi står der i ham som hellige og ulastelige (Ef. 1,4)? Er dette sandt? Da betyder vi nok helt sikkert lidt mere for Gud end vi havde tænkt os -! Da må vi jo have en fuldkommen retfærdighed ind for Gud! Ja, dette at Kristus altid lever for Faderens åsyn i vort sted, og der, som vor ypperstepræst forretter vor gudstjeneste, - det, gentager vi, er vor fuldkomne retfærdighed. Så ser vi da at vor retfærdiggørelse på alle måder har sin baggrund i Kristi opstandelse.

Lad os så tænke lidt over hvilken nytte vi bør have af dette ord om Kristi død og opstandelse. Først og fremmest burde mennesker jo som endnu lever i synden vækkes til eftertanke, bare ved at høre om hans forfærdelige død, og opstandelsens mægtige budskab. "Har nogen brudt Mose lov", siger apostelen, "da dør han uden barmhjertighed på to eller tre vidners ord. Hvor meget værre straf tror I da den skal agtes værd, som har trådt Guds Søn under fødder og foragtet pagtens blod?" Den som ved, tror og bekender at Gud har givet sin Søn i døden for vore synder, men selv fortsat lever i synden, i verdens og djævelens tjeneste, ikke tilbøder Sønnen, og ikke bliver hans barn for hele sit liv, han "træder Guds Søn under fødder", og står i sandhed uden ære for Gud. "Retfærdig er den dom som rammer sådanne". "For hvis vi fortsætter med og synder med vilje efter at vi har lært sandheden at kende, da er det ikke længere noget offer tilbage for synder, men bare en forfærdelig gru for dom, og en nidkærhedens brand som skal fortære de genstridige"

(Heb. 10:26-31). Tænk på dette når du på ny vender dig til dine synder - og derefter, når du ligger dig for at sove!

Den derimod som søger frelse for sin sjæl, finder her alt det han trænger til liv og salighed, om han så var den mest ulykkelige synder. For lad os se nærmere på hvilken trøst vi da finder i dette bibelord. Du har måske en ond samvittighed. Gamle synder begynder at vågne op og frister dig. Nye afstikkere fra retfærdighedens vej, måske efter at du har modtaget meget nåde, fordømmer dig. Hjertet er ikke oprigtigt, men fuld af ondskab og falskhed. Inderst inde frygter du for den Gud som du i stedet ville have søgt nåde og frelse hos. Kom nu her og se hvad Gud har gjort for al denne din elendighed! Hvilket sind møder Gud dig med her? Her læser vi jo at den samme almægtige Gud som du nu frygter for, har givet sin Søn i døden for vore synder. Når Herodes, Pilatus og hedningerne, sammen med Israels folk slog sig sammen mod Herren, så var det for at Guds råd og beslutning som er forudsagt i Skriften, skulle blive fuldbyrdet, sådan som Kristus udtrykkelig havde sagt: "Skulle jeg ikke drikke den kalk Faderen har givet mig? Hvordan skulle Skrifterne da blive opfyldt?" (Joh. 18:11, Matt. 26:54).

Og hvem var det han blev givet i døden for? Sandelig ikke for sin egen skyld, for han var hellig og Guds Søn. Det var heller ikke for englenes skyld, for de er selv gode og retfærdige. Nej, det var for vor skyld, sådan som vort bibelord siger. Var det da måske på grund af at vi var gode og fromme? Nej, Paulus siger det var for vore overtrædelser. For *vore* synder! Hvilke synder kan jeg så regne med at det gælder, og hvor mange? Kristus siger selv: "Således har Gud elsket verden at han gav sin Søn" osv. Og videre: "... mit kød, som jeg vil give for verdens liv". Døberen Johannes siger også: "Se det Guds lam, som bærer (svensk: borttager) verdens synd". Og til sidst Paulus: "Han er en soning for vore synder, og det ikke bare for vore, men også for hele verdens". Altså kan dette ikke bare gælde for nogen særlige mennesker, men sikkert og vist for alle, også for dig.

Men så siger du måske: Bare jeg vidste at dette gælder mig. Eller: Selvfølgelig kunne jeg tro det, når bare mit liv var mere sådan man ser de hellige har levet. Med en sådan holdning fortæller du at du ikke har set ordentligt på hvad disse bibelord siger. Her læste vi jo at han er en soning "for vore synder, og det ikke bare for vore, men også for hele verdens". Og hvad mener Skriften så med synder? Ordet som er brugt i vor tekst betyder egentlig "fald til siden", "fald fra vejen", efter Guds Ord. Sådan betyder synden også i sin almindelighed ret og slet at Guds hellige lov brydes (1. Joh. 3:4). Det er dette som gør at synden trykker og piner samvittigheden så tungt, når man må erkende at man har overtrådt Guds hellige bud. Man har kendt Guds vilje, men alligevel ikke levet efter den. Man har vidst hvad Gud har forbudt, og alligevel gjort det. Hjertet kæler for noget som er i strid med Guds ord. Det er dette som kaldes synd.

Men så siger vor tekst altså at det netop er for vor synd, "vore overtrædelser han blev givet", som et soningsoffer, en nådestol, og gennem det "fundet en evig forløsning", en evig nåde. Og dette var også eneste vej til frelse for menneskene.

**"Efter som der i vort kød er en evig synd,
så var det nødvendigt at Kristus gennem sin død gav os en evig nåde" (Luther).
Løvet være Herrens navn!**

Men ikke nok med at vi gennem hans død for evigt er fri fra vore synders og lovens forbandelse. Gennem hans opstandelse har vi også en fuldkommen retfærdighed ind for Gud, fordi han er retfærdig og lever som vor stedfortræder "for Guds åsyn for vor skyld" (Heb. 9:24). Dette må vi stærkt indprente i vort hjerte, og holde fast ved i tro. For i os selv vil vi kun opleve det modsatte, kun synd og fordømmelse. Her må vi "følge i fodsporene af den tro som vor far Abraham havde". På trods af hans "udlevede legeme" troede han gennem alle de år han måtte vente, på ham "som gør de døde levende", og "var fuldt overbevist om at det Gud havde lovet, det var han også mægtig til at gøre". Det er sådan vi også må vandre i tro, mens vi ser og føler al synd og vederstyggeligheden i os, og får vor skrøbelige kristendom at se. Men midt i alt dette holder vi fast ved *det vi ved*, at ind for Gud er vi fuldstændig syndfrie og retfærdige, bare på grund af Guds usvigelige ord om Sønnen.

Mod alle lovens, samvittighedens og djævelens anklager skal vi med Paulus' ord bekende: "Hvem er den som fordømmer? Kristus er den som er død, ja mere end det: som også er opstået, som også er ved Guds højre hånd, som også går i forbøn for os". Lovet være Gud for hans uudsigelige gave, - ja, også for den lærdom og trøst han har givet os i dette kapitel!

Tillæg.

Supplement til forklaringen af Rom. 4:1-3.

Omtalen af Abrahams tro, i Jakobs brev.

Apostelen Jakob siger i kap 2:21-22: "Blev Abraham, vor far, ikke retfærdiggjort af gerninger, da han ofrede sin søn Isak på alteret? Du ser at troen virkede sammen med hans gerninger, og at troen blev fuldkommen ved gerningerne". Og så konkluderer Jakob i vers 23: "Og Skriften blev opfyldt, som siger: Abraham troede Gud, og det blev tilregnet ham som retfærdighed". Derefter drager han denne konklusion i vers 24: "I ser at et menneske bliver retfærdiggjort ved gerninger, og ikke bare af tro".

Her bruger Jakob altså ordene fra 1. Mos. 15:6, som Paulus også brugte i Rom. 4. Men det kan jo se ud som om han anvender dem i strid med det Paulus lærer ud fra de samme ord. Dette er blevet et problem for enkelte som nok kan have forstået hvad der er Guds frelsesvej, men har overset hvad der har været Jakobs målsætning med sit budskab. Dermed har de troet hans lære stred imod Skriftens store hovedlære. Dette skete med Luther som senere indså og erkendte at det var fejl. Men det skete også med nogle kirkelærere i det andet og tredje århundrede. Derfor anså de Jakobs brev for uægte. Og sådan skulle det også anses, ja udelukkes fra den hellige Bibel og fuldstændig forkastes, - hvis det stred mod den store hovedlære som er forkyndt fra verden blev skabt. "Selv om vi eller en engel fra himmelen skulle forkynde jer et andet evangelium - han være forbandet!" (Gal. 1:8). Men vi skal snart få at se at Paulus og Jakob ikke er så uenige som det kan se ud til ved første øjekast. Vi skal finde at det er i udtryksform, i brugen af ord, men ikke i sagen, der er forskel. Læg bare mærke til følgende:

1: Paulus og Jakob siger begge som Moses, at "Abraham troede Gud, og *det* blev tilregnet ham som retfærdighed". Jakob modsiger altså ikke den sandhed. Men hvad er det så han mener, når han siger at dette skriftord blev opfyldt da Abraham ofrede sin søn? Vi må lægge nøje mærke til *hvem* det er Jakob taler til. Vi ser at helt fra vers 14 siger han at han taler til hyklerne, "du uforstandige menneske", som "siger de har tro", men beviser det modsatte med sit liv, sine gerninger. Kan en sådan tro frelse nogen? Det er dette han vil have frem. Og i den sammenhæng er det han henviser til Abraham, og det bevis han gav på troens virkelighed da han gik for at ofre sin søn. Betydningen af dette understregede jo også Gud selv, da han sagde: "Nu ved jeg at du frygter Gud".

Denne udtalelse, denne *stadfæstelse* fra Gud, er det Jakob bruger og anser for "retfærdiggørende", som den jo også er - men i en særlig betydning. Jakob taler altså ikke om det som er beskrevet i 1. Mos. 15:6, Abrahams virkelige retfærdiggørelse, men om det vi læser i 1. Mos. 22:1-19, og det vidnesbyrd han der fik af Gud for det han havde vist gennem sin gerning. Det er forklaringen på hvad han mener med at Abraham blev "retfærdiggjort af gerninger, da han ofrede sin søn Isak på alteret". Han mener ikke at Gud på grund af denne gerning forlod Abraham hans synder og tog ham ind i sin nåde. Det var sket tidligere (1. Mos. 15:6). Abraham var allerede "Guds ven". Med baggrund i det skriftord han altså her holder sig til, mener Jakob bare at denne gerning virkede Guds eget vidnesbyrd/stadfæstelse.

2: Når Paulus og Jakob bruger samme ord om Abraham, så har de hvert sit forskellige sigtepunkt med budskabet. Paulus strider mod den vantro de selvretfærdige levede i, og håbet på at bestå ind for Gud med det de selv kunne udrette. Jakob kæmper imod den vantro falske bekendere lever i, som de tror de skal blive frelst ved, og som er den samme tro som de onde ånder har (vers 19). En tro som ikke hjælper dem som fryser og sulter, ved at man bare siger: "Gå bort i fred, varm jer og spis jer mætte! - men ikke giver dem det legemet trænger til" (vers 16). Hos Paulus går ordet "retfærdiggjort" på selve retfærdiggørelsen ind for Gud, som sker når troen på Kristus tændes i hjertet, før der kommer nogen som helst stadfæstelse eller vidnesbyrd om dette gennem gerninger. Hos Jakob taler ordet "retfærdiggjort", som sagt, om det vidnesbyrd Gud gav Abraham om ægtheden af hans tro, når han havde bevist det gennem sin gerning.

Det er det samme Kristus gør, når han i Joh. 8:39 henviser til Abraham og siger: "Var I Abrahams børn, da gjorde I Abrahams gerninger." Abraham har ved sine gerninger bevist at han var den Abraham som var retfærdiggjort ved tro. Vi ved også hvordan Kristus på den sidste dag kun skal tale om gerninger som har bevist at "de retfærdige" var mennesker som i tro elskede ham, og for hans skyld tjente hans mindste skabninger. Når noget som helst sådant ikke følger af troen, da "er den død i sig selv". Det er alene dette Jakob vil slå fast. Og dette understreger Paulus lige så alvorligt, f.eks. i Rom. 6 og andre steder. Han siger udtrykkeligt at "i Kristus Jesus --- gælder alene tro, virksom ved kærlighed" (Gal. 5:6). Tilsvarende siger Jakob også her: "troen virker sammen med hans gerninger".

3: Når Jakob siger at "troen blev fuldkommen ved gerningerne", så vil det ikke sige at troen i sig selv ikke er fuldkommen før den stadfæstes gennem gerninger. Men Jakob har her hele "træet", og hele dets udvikling i tankerne. Først når et træ står der i sit skrud af gode frugter, da først har det vist sig at være et godt træ - selv om det allerede om foråret var det samme gode træ, *fordi det var avlet af en god frugtart som bærer god frugt*. Sådan står det da altid fast, at det er troen alene som frelser, fordi *den giver Gud alene æren*. Skal Gud alene få æren, så må der ikke føjes noget til som mennesker har deltaget i -! Og en sådan tro er af en sådan "art"/træsart ("jeg er det sande vintræ" – Joh. 15) at den bærer frugt (kærlighed og gode gerninger), og er altså en ret og frelsende tro - allerede før frugterne begynder at vise sig. Og sikkert er det, at *de* medvirker *ikke* til retfærdiggørelsen.

Jakob har med dette på ingen måde lært at det er troen og gerningerne som samlet bevirker samme målsætning, - at troen ligesom skulle udgøre den ene halvdel, og gerningerne den anden. Nej, han har vist at de har hver sin opgave. Han siger at "troen virker sammen med gerningerne" (vers 22). Han siger *ikke* at gerningerne havde medvirket til troen. Altså har troen været til stede *før* gerningerne. Evangeliets budskab om nåde og retfærdiggørelse, har født troen på Kristus alene. Denne tro, som også bare holdes i live ved det samme nådebudskab, har virket kærlighed og gode gerninger. Men disse frugter har da selvfølgelig ikke været noget grundlag for troen - som var den store hovedsag i det vi tog op her.